

Проповед на 30 януари, когато почитаме тримата светители – свети Василий Велики, свети Григорий Богослов и свети Йоан Златоуст

Братя и сестри,

Богоречиви църковни учители, достигнали святост, епископи, просияли в невячерния ден на Божието Царство, чествуваме днес. Тачим с еднакво преклонение и просим молитвената помощ на великия Василий, на свети Григорий, наречен Богослов, и на Златоустия проповедник – славния Йоан. И тримата просияват през четвъртото столетие – „златният век“ на християнското богословие. И тримата са удостоени с епископски сан, въпреки че са копнели за уединение и безмълвие. И тримата са знаменити църковни писатели, един от друг по-плодоносни, един от друг по-ясно изяснили учението за Света Троица във време на мрачни лъжеучения. Познаваме свети Василий като автор на Светата Василиева литургия, която се служи в неделите на Великия пост и в други особено празнични дни. Свети Григорий е удостоен с името „Богослов“ заради епохалните си трудове с най-прецизно обяснение и изяснение на Христовите истини, в противовес на ересите, насочени срещу сърцевината на християнството, а тази сърцевина е Троичният догмат, истинското и свято изповядване на Света Троица. Обвързваме името на свети Йоан Златоуст с най-често отслужваната Света литургия и с най-вдъхновяващите проповеди, гърмели над сводовете на антиохийските и константинополските храмове.

Писатели, поети, философи и богомъдри учени – възторгът към тримата светители след 5-ти век се е превърнал в борби около неуместно предпочитание на разделени вярващи, нарекли себе си „йонити“, „григориани“ или „василиани“. Имало е угроза да се накърни православното изповедание, в чиято представа за църковен живот няма място за фракционерски организации, както са различните „ордени“ на запад.

Затова и от вечността великите трима светители проявяват грижа за Христовото стадо. Те се явяват във видение на митрополита на Евхаита през 11 век, за да утвърдят църковното единство и църковната цялост ненакърнима от всякакво човешко пристрастие. Във видението той ги вижда един до друг, в светителски одежди, озарени от божествена слава. Така ги изобразяваме и на иконата на днешния им общ празник.

Господ да ни просвети и вразуми, да ни настави в пътя на Своята истина, по молитвите, по писанията, по вдъхновяващия пример на житията на своите угодници - свети Василий Велики, свети Григорий Богослов, свети Йоан Златоуст. Амин!

2020 г.